

iar eterogenele li au fie în e, fie în uri și numai neologisme în i, ca principiu—principii — deși „condei” — „condeie”.

Cum rămâne apoi școlarul când dă peste vorbe ca „omni” ori „capete”, „cap” și „capuri”.

Sunt multe cele ce școlarul trebuie să știe, dacă e vorba să facă analiza rațională a celor citite de dânsul.

Nu e, între altele, adevărat, că sunt în limba românească vorbe terminate în consonanță. Scriem ori nu pe u de la sfârșitul vorbe, Românul adevărat îl rostește. De aceea am scotit că e de prisos al mai scrie și atunci, când înaintea lui e o consonanță. După consonanța dela sfârșitul vorbeli se află în rostire un u, care sună întreg numai în cazuri ca „dop-u-l”, „vezd-u-l”, „bălu-u-te-a”, etc.

Îl scriu însă atât d-l Philipide, cât și d-l Densușianu în vorbe ca „bou” ori „erou”, „putu”, ori „ciocoiu”, — deci și în „sloiu” ori „mușuroiu” și „roi”.

Nu e însă în gramatică destul să-l scrii, ci e nevoie să și spui, că acel u are să fie scris nu numai pentru că el e caracteristica singularului, ci și pentru că Românul adevărat îl rostește — așa cum s-a deprins din neam în neam.

Regula generală e apoi că a doua terminație înlocuiește pe u: — zimbru — „zimbr”, — ploș — „ploș”, bou — „bou”, — nu însă și la substantivele masculine terminate în „iu” scurt. La aceste a doua terminație o avem eliminând pe u: pușu — „puș”, ciocoiu — „ciocoi”, — însă pușu — „puș”, — sloiu — „sloiu”.

Alte abateri de la regula generală se face în ceea ce privește substantivele terminate în al, el, il, în care l e eliminat: cal — „cal”, purcel — „purcel”, copil — „copil”. Nu însă și la neologisme: sacal — „sacali”, — general — „general”, — fidel — „fidei”, — dificil — „dificil”.

Ce face nenorocitul de școlar când dă peste asemenea ne potriviri? — Și mai sunt și altele, pe care le lăsam la o parte, căci suntem nevoiți a trece la declinațiunea III.

Substantivele de declinațiunea III, toate terminate în e, sunt parte masculine, parte feminine și toate au a doua terminație în i. Unele dintre ele sunt însă invariabile, adică au o singură terminație. Aceste sunt feminine afară de „nume”, care e eterogen.

Unele dintre ele se întrebuințează apoi numai la plural, altele numai la singular și iar altele au mai multe pluraluri cu deosebire înțelesuri ca lapte — „lapti” — și „lăpturi”.

Peste aceste și peste alte asemenea amănunte, „Cursul de limba română” trece fără ca să fie seamă de ele, și d. O. Densușianu scapă cu jumătate de pagină declinând substantivul masculin „fate”, cel feminin „culpe” și eterogenul „nume”.

În mare nedumerire ne lasă cei doi academicieni în ceea ce privește articolul.

D-l Philipide distinge pe lângă celelalte (pag. 63—64) și pronume determinative ca „cel”, „cea”, — „acel”, „aceia”.

Un pronume determinativ este articolul — zice apoi.

D-l Densușianu are de trei feluri de articole: enclitice, proclitice și nehotărâte.

Vorbind despre articolul enclitic (pg. 305, 341) autorul ne dă trei reguli:

Regula I. I. Articolul l se alipește de substantivele masculine sau neutre terminate în u: codru, oul. Dacă substantivul se termină într-o consonanță, se pune vocala de legătură — u — între substantiv și articol: lup-u-l, „mele-u-l”.

Cum rămâne școlarul când citește ziceri ca „nenorocitul de corăbier”, în care articolul e alipit la adjectivul mutat prin inversiune înaintea substantivului la care se raportă? Tot așa în loc de „câmpul verde” — zicem adeseori „verdele câmp”.

Nu înțeleg apoi nevoia de a-i prosti pe școlari spui-le că acel u organic e „u de legătură”. E destul să le spunem, că u e rostit înaintea de articol în toate împrejurările întreg ca în „aducându-mi aminte”, „aducându-te-am”, ori în „aducându-mi” și în „aducându-mi”.

Adevărul este că noi n-am desființat pe u așa zis mut, ci am înțecat a-l mai scrie tocmai pentru că în cele mai multe cazuri e de sine înțeles.

Tot așa fiind vorba de substantivele terminate în a, autorul îi prostie pe școlari spui-le, că înainte de articol se pune vocala de legătură u între substantiv și articol: „stea-u-a”, „bina-u-a”. Tot așa „zi-u-a”.

Aici, fără îndoială, d-l Philipide are dreptate.

Dar mai e și că după părerea amândurora genitivul și dativul articolului feminin nu e la singular el, cum știam din gramaticile de mai înainte, ci i. Cum rămân școlarii căn citește genitive ca „reșch-ei”, „bucuri-ei”, „Români-ei” ori „proști-ei”. Nu cumva genitivul i al articolului se adaugă la nominativul substantivului?

Dar — zice d-l Densușianu — „afară de articolul enclitic mai sunt și alte feluri de articole definite și anume cel și al. Acestea se numesc articole proclitice pentru că se pun înaintea cuvintelor”.

După priceperea mea de dascăl îmbătrânit hălăbăndu-se cu copiii, „cel” și „cea” e tot articolul enclitic adăugat la pronumele „ce”, iar „al” și „a” e același articol adăugat la a, despre care d-l Philipide vorbește la pag. 63, și nu adevărat, că se pune înaintea de substantivul la care se raportă. Când zicem „casa cea de piatră a vecinului”, nu numai a, ci și cea, precum și celălalt a tot la „casa” se raportă. Tot așa în „Calul cel sprinten al vecinului”, la „cal” se raportă articolul în toate trei formele. Adevărat e numai că prin inversiune putem să mutăm articolul și înainte de substantiv: „Cea mai frumoasă a noastră casă”.

Unul singur e articolul, dar în trei deosebiri chipuri ne folosim de el. Din cele două gramatici ale academicienilor noștri nu ne putem dăm, când și cum se folosește Românul de fiecare din cele trei forme.

D-l O. Densușianu mai are însă și un articol nehotărât, de care se folosește și la plural:

Nom. — niște mame (frați)
Gen. Dat. unor mame (frați)
acus. niște mame (frați)

D-l Philipide ne spune însă, că „un”, nu e numai numeral și articol nehotărât, ci totodată și pronume, care la plural se declină articulat

— unii și unele
G. D. — unor — unora
ac. — pe unii — pe unele.

Adevărul e, că „niște” e întrebuințat ca articol nehotărât la plural, se declină însă ca invariabil:

N. — niște oameni
G. — capetele a niște oameni
D. — dau la niște oameni
A. — pe niște oameni.

De altminteri tocmai declinând fără de articole ajungem să ne încredințăm că vocativul numai în declinația articulată pot să aibă substantivele, ceea ce nici unul dintre cei doi academicieni nu ne spune.

Cu deosebire zăpăciți li lasă pe școlari cele două gramatici când e vorba de declinația numerelor sau substantivelor așa zise proprii. Zicem „mă duc la Brârlă”, dar „mă duc la Brârlă”, „Trec Dunărea”, dar „Pescuțesc în Dunăre”, „Am fost la Săcele”, „la București”, „la Galați”, dar am văzut „Săcelele”, „Bucureștii”, „Galații”, ori „Seliște”, „Dragostavele”. Când avem și când nu avem să ne folosim de articole?

Întru fericire pomenim T. Maiorescu, care era și el atât profesor universal, cât și membru al „Academiei Române”, avea

obiectul de a le spune celor ce asistau la lecțiunile lui, că „vorba e un fir de sunet articulat, de care n mintea noastră se leagă un înțeles convențional”. Acest înțeles la substantive e o noțiune, iar la adjective și la adverb e o notă. Auzi ori citești vorba și, dacă știi românește, ești nevoit să te gândești la înțelesul ce în mintea Românilor se leagă de ea. În deosebii substantivul e substantiv pentru că are o anumită substanță, iar aceasta e noțiunea mai mult ori mai puțin abstractă ce n mintea noastră e legată de el. Numele însă — așa zis propriu — nu are substanță. Când auzim ori citim un nume, ne gândim la un om individual hotărât, la o ființă bine știută, la o localitate anumită, la un munte, la o rău. De nume nu se leagă o noțiune, nici un înțeles, ci o reamintire, o idee cu desăvârșire concretă. „Nu e nume — zicea T. Maiorescu — decât un fel de etichetă pusă pe o ființă ori pe un lucru pentru ca să o deosebim de toate celelalte, care sunt de același fel. „Cesar” poate să fie om, căne, cal, leu, din menagerie, locomotivă, vapor, orișice, dar totdeauna un anumit și singur.

Ținând seamă de acestea, ne este învederat, că pronumele (ține loc de substantiv, ci de nume, adică individualizează. Substantivul ne reamintește noțiunea abstractă, adică însușirile comune unui anumit șir de ființe ori de lucruri de același fel. Numele ne reamintește și însușirile individuale. Pronumele pus pe lângă un substantiv ori întrebuințat de sine stătător e deopotrivă cu numele: eu, acest om, cineva, careva, casa mea, etc.

Trecându-le aceste cu vedere, amândoi academicienii cad în păcatul de a nu face deosebire între „vorba”, „cuvânt” și „parte de cuvânt”, deși una va să zică „a vorbi”, alta „a cuvânta”, iar alta „a zice” ori „a spune”. Deasemenea nu fac deosebire între „nume” și „substantiv”. D-l Philipide declină numele de botz și la plural. D-l Densușianu nu le declină, dar nici nu le spune școlarii, dacă și când pot numele să fie întrebuințate și la plural, care e deosebirea între numele de botz, cele de familie și cele de dinastii ca Basarab (Basarabul, Basarabii), mușatin, — Bourbon ori Habsburg, și cum ne folosim de numele de localități, de riuri, de țări, etc. De ce zicem „Plec la Paris”, dar „în Franța”.

Cu toate aceste numai fiind dumerii asupra pronumelor putem să ne dăm în ceea ce privește vocalul și să înțelegem, de ce au dreptate cei ce spun, că nu avem numai cinci cazuri, ci și un caz prepositional.

Știm cu toții, că numele de persoane, precum și substantivele, care însemnează persoane au la acuzativ „pe”: „văd pe Ioan, pe Maria, pe fratele tău, pe sora ta”.

Pronumele, ținând loc de nume, au și ele în acuzativ pe acest pe: „pe care, pe cine, pe acesta, etc.”

E însă învederat, că în propozițiunea „Ioan a văzut PE Teodor pe câmp”, „Ioan” e la nominativ, „Teodor” la acuzativ, dar „câmp” nu e nici la nominativ, nici la acuzativ, ci la un caz, pe care nici în „Gramatica elementară”, nici în „Cursul de limba română” nu-l găsim.

Dar rămâne să ne mai dăm în ceea ce privește conjugarea.

IOAN SLAVICI

Rondeluri

de Mircea Gheorghiu

Rondelul Primăverii

Primăvară, primăvară,
Cântă-n ochii dragi iubirea:
O, se leapdă simțirea
De o tainică povară!...

Asă Ioannei amintirea,
Ino, suflele, afară:
Primăvară, primăvară,
Cântă-n ochii dragi iubirea!...

Este o beție rară
Ce-a cuprins nemărginirea
Și da ochilor uitirea
Ce răsfărâge în afară
Primăvară, primăvară!...

Rondelul Iubirii

Iubire, iubire, iubire,
Mai largă, mai caldă, mai bună:
O, de ne-ar lega împreună
Topindu-ne apoi în Fire!...

În tine să simți cum răsună
Ecou de străună simțire:
Iubire, iubire iubire,
Mai largă, mai caldă, mai bună!...

Cum se risipește n neșlire
O rază, vibrând ca o strună,
Multiplă-și viața străbună,
Și mparle, sublimă uitire,
Iubire, iubire, iubire!...

Ortografia românească

— NUMAI I, SAU ȘI A? —

Vorbind în articolul precedent despre felurile ortografii astăzi în uz la noi, le-am arătat caracteristicile principale prin care diferă, între ele: s'a văzut astfel, socotesc, că dintre aceste caracteristice diferențiale cea mai importantă este modul de scriere a vocalei i, pentru care unii folosesc un singur semn, pe i, — alții două: pe i și â; — iar d. Ioan Slavici chiar trei: pe i, â și ă. Așa că este firesc să ne punem întrebarea formulată în subtitlul articolului de față, și să examinăm în ce chip atât să fie soluționată problema, — ceea ce mă voi încerca să fac în cele ce urmează.

Trebuie să stabilim dintru început un lucru, anume: dacă se pot admite abateri dela principiul fonetic adoptat ca bază a sistemului ortografic, și mai ales dacă aceste abateri pot fi concesiuni făcute principiului etimologic; și de aceea, ca să fac prezente cât mai multe din elementele fundamentale ale chestiunii, reamintesc principiul fonetic de scriere, expus și în primul articol. Principiul grafic fonetic este: pentru fiecare sunet, o singură literă; fiecare literă corespunzătoare unui singur sunet. Spuneam în articolul introductiv că realizarea acestui principiu întâmpină multe dificultăți, pentru că alfabetul latin nu are decât 25 de litere, iar limbile moderne au în genere cu mult mai multe sunete; și apoi și dintre cele 25 de litere, unele nu au valoare practică, — așa de exemplu x care reprezintă un grup de două sunete, dintre care fiecare își are semnul adequat (k și s), — așa sunt cazurile literelor i—y și c—k.

Pentru reprezentarea celorlalte sunete ale unei limbi, s'a procedat în trei feluri: sau folosindu-se un grup de litere, sau o singură literă cu un semn diacritic, sau atribundu-se unei litere alt sunet decât cel îndeobște admis. Așa, sunetul ș poate fi scris printr'un grup de două sau trei litere (frânzește ch, englezește sh, italianește sc — în înalte de e și i —, nemțește sch), — sau prin litera s cu un diacritic (în românește ș, în ceha s), — sau simplu prin litera s, căreia i s'a dat valoarea de ș, ca în unguerește (unde sunetul s se reprezintă prin grupul sz). Dintre cele trei feluri de prezentare ale sunetelor care nu au literă corespunzătoare în alfabetul latin, de sigur că al doilea oferă cel mai mare avantaj pentru ușurința și repeziunea scrierii (cu mâna sau mecanice) — bine înțeles dacă nu convenim să imaginăm litere noi pentru sunetele în chestiune, sau să reintroducem, tale-cale ori modificate, simplificate, literele corespunzătoare din vechiul alfabet cirilic.

Cât privește chestiunea pe care o studiază articolul de față, — a reprezentării sunetului i —, evident că este cel mai nimerit felul adoptat pentru scrierea acestui sunet, anume o literă de valoare vocalică, ornată cu un circumflex. Este, în orice caz, mai lesnicios decât altul, singurul de altă natură, propus odinioară de A. Pumnul, și anume litera dublă o.

După această digresiune relativă la aplicarea principiului fonetic, revin la întrebarea dacă se pot admite în aplicare abateri dela acest principiu, și, în special, dacă se pot face concesiuni principiului etimologic.

Privitor la prima parte a întrebării, afirm: se pot admite în general abateri dela principiul fonetic în aplicarea lui, dar numai atunci când aplicarea riguroasă integrată a lui ar aduce în unele chestiuni o complicare inutilă a scrișului, neoferind vreun avantaj apreciabil pentru ușurința cititului. Cum, de exemplu: se poate să nu însemnăm scurtimea lui u în cuvântul bou, pentru că niciodată în românește u final nu este plenison după o altă vocală, ci numai după grupul de consonante muta cum liquida (umbiu, socru), sau la perfectul simplu al unor verbe, când e și accentuat pierdu, făcu), sau în unele monosilabe (tu, du, nu, cu); de aci se vede că nu e necesar să fie arătat prin semn special când este accentuat (excepțiuni: el bău, și compusele lui du: adu, condă, etc.). Tot așa, putem să nu marcăm prin diacritice că e este velar (din gât) în vede, și palatal în vezi. De asemenea, dacă un sunet anumit nu se ivește decât înaintea unui alt sunet anumit, ori în urma lui, ori între două alte sunete anumite, și niciodată în altă poziție, — se poate folosi pentru reprezentarea lui o literă care obișnuie să reprezinte alt sunet, care însă niciodată să nu apară în pozițiunea exclusiv folosită de primul sunet: — cum însă acest corolar are legătură, mai mult decât cu chestiunea de față, cu ceea ce voi spune în al cincilea articol, îl voi dezvoltă și exemplifica atunci. Așa dar, se pot admite asemenea abateri dela principiul fonetic fundamental, în aplicarea lui, pentru că nu prejudiciază întru nimic înțelegerea la citi, și ușurează mult scrierea, dispensând-o de litere duble, de semne diacritice, sau de litere noi ad-hoc.

În ce privește a doua parte a întrebării, anume dacă se pot face concesiuni principiului etimologic, răspunsul trebuie să fie hotărât negativ. Motivul acestui răspuns este ușor de formulat: orice concesiune, oricât de neînsemnată în aparență, crează un precedent și justifică pe o altă, care și ea justifică pe o treia, și așa mai departe, până ce se pierde complet din vedere principiul fonetic, și rămâne numai cel etimologic. (Motivul pe care l-am dat este de ordin practic; intenționat l-am evitat pe cel de ordin teoretic, anume că cele două principii se exclud complet și total.)

Sistemul bazat pe principiul fonetic fiind cel adoptat pentru scrierea limbii românești, și fiind stabilit că nu se poate face, când se aplică acest principiu, vre-o concesiune principiului etimologic, urmează că și pentru scrierea vocalei i trebuie să ne conducem după aceleași criterii principale admise pentru scrierea sunetelor s, t, și â, adică tot după principiul fonetic.

Este fără interes să coborîm însă chestiunea până la un amănunt formal pur tehnic, material, anume care să fie litera din care, cu ajutorul unui diacritic, să facem semnul sunetului i, căci în definitiv aceasta e indiferent. Și totuși, sunt două argumente care militază în favoarea literelor i din i, — primul de ordin practic, și anume că litera aceasta se găsește astăzi ca fiind mult mai răspândită ca alta cu același rol, decât d din a de exemplu: — iar al doilea argument este de ordin teoretic, din domeniul morfologiei, și justifică alegerea literelor i din i, tot așa cum justifică pe â din a, pe ș din s și pe ț din t. Căci după cum întodeauna când nu sunt staționare, și i alternează numai cu s și respectiv cu t (las — lasi, urs — urși; — pot — poți, preot, preoți), iar â mai întodeauna cu a (laud — laudai, parte — părți) și numai uneori cu e (măr — mere, cum-

păr — cumperi); — tot astfel i, când nu este staționar, alternează numai cu i (vinăt — vinețe, tinăr — tinerel, cuvint — cuvinte, luminare — lumină) și numai într'un caz, și acela discutabil, cu a și ă (rămin — rămas — rămași).

Astfel, fiind presupusă demonstrată în prealabil necesitatea adoptării sistemului fonetic pentru scrierea limbii românești, rămâne stabilit că semnul propriu pentru reprezentarea sunetului i trebuie să fie litera i.

Este interesant să examinăm care pot fi argumentele adversarilor acestui fel de scriere, în favoarea menținerii și a altor semne pentru sunetul i și de asemenea și normele de criteriu etimologic, pentru întrebuințarea acelor semne.

Primul argument este de ordin practic și de aceea este singurul care merită să fie luat în considerare de către adepții sistemului fonetist. Anume: dacă utilizarea unui singur semn pentru i ușurează dintr'un punct de vedere scrierea, îngreunează însă din altul citirea, pentru că atunci când i va fi scris după e sau g, se va putea produce equivoc în pronunțare (de ex.: giad, făcind, trăgind, cine); argumentul are însă valoare numai atâta vreme cât este vorba de o caligrafie defectuoasă (care poate provoca și alte ambiguități, mai grave chiar), sau de o tipăritură în care caracterul în chestiune nu are circumflexul suficient de bine imprimat, sau suficient de mare, așa ca să fie distinct, — și cred că nu așa ceva se cade să avem în vedere.

Celălalt argument ce se poate aduce împotriva întrebuințării lui i ca semn unic pentru reprezentarea sunetului i, — și anume că i derivat din a este mai numeros de cât cel derivat din i și celelalte vocale, este de natură etimologică, și, dacă îl relevăm aci și-l discut, o fac numai pentru a-l exclude în prealabil dintr'o eventuală discuțiune în chestiunea aceasta.

La așertuinea că i derivat din a este mai numeros ca i derivat din i și celelalte vocale, răspund că acesta e cazul de abia pentru i median din cele vreo 110 cuvinte de origine latină care îl conțin, și dintre care 50 îl au derivat din a (ca blind, lină, singe), 25 din e (ca fin, pirghie, vint), 24 din i (ca min, rid sin, scinteie), 6 din o (ca lingă, plămîn), 4 din u (adine, osină, potirniche, rindunica) și unul, pină, din diftongul ei. Cât privește i median din cele vreo 400 de cuvinte de altă origine, nu sunt rare cazurile când nu se poate spune cu siguranță din ce vocală este derivat, pentru că, pe deoparte aproape o zecime dintre ele sunt onomatopeice (ca: biz, a filii, a fișii, a gii, a piri, a sbirni, a scriții, a viții, etc.); pe de alta ceva mai multe nu au o etimologie determinată (ca: a birfi, brinză, carimb, cirig, cring, a mihai, spinz vînice, etc.); apoi cam tot atâtea au origine turcească și conțin pe i unde la origine era un y (ca habafic, cadină, circifac, catir, ceapcin, satir, tacim, etc.); iar marea majoritate au etimologie slavă, — slavonească, bulgărească, cehă, sirbească, poloneză, rusească, — și rar de au la origine o vocală plenisonă, ci mai des vocală mută, sau o consonanță vocalică. I sau r (ca a asvirii = sirb, vritii; ciltii = slav, klütii; cind = sirb, krd; cirn = slav, krünü; dirz = slav, drüzii; pistă = ceh, plst; stlp = slav, stlpni; tigr = slav, tigrig; viri = slav, vrüh, etc.). Așa că în aceste cazuri nu se poate vorbi de o mare frecvență a lui i median derivat din a, ca să se poată justifica întrebuințarea semnelui â; fiindcă nu se poate opune afirmării mele argumentul cu circulațiunea cuvintelor, cu chestiunea răspândirii reduse a cuvintelor din ultima categorie (cu etimologie nelatină). Căci orice s'ar spune, dar din punct de vedere lexical și morfologic și deci și ortografic, toate cuvintele sunt unități cu aceeași valoare.

În ce privește acum i inițial, sunt că el este derivat din a numai în patru cuvinte: încă, inger, ingust și intil, pe când din i este derivat în șase cuvinte, și anume: în, între, intru, întreg, ins (din insum), etc.) și însă, dintre care primele trei, și în deosebi în, sunt și prefixe, care formează un număr considerabil de cuvinte compuse; adaug verbul a îmblăți sau îmblăci, și substantivul îmblăci (=slav, mlattii), în care nu se vede care este vocala primitivă,

Mai rămâne să examinăm normele, de criteriu etimologic, pentru întrebuințarea mai multor semne care să reprezinte sunetul i. Principiul etimologic, riguros interpretat, pretinde ca o vocală derivată să fie reprezentată totdeauna prin vocala primitivă, însoțită de un semn care să arate că trebuie pronunțată altfel, și semnul ales este de obicei, în cazul acesta, circumflexul. Așa va fi trebuit să avem cel puțin cinci semne pentru i și a: nume â, ê, i, ô și û, și scriem: atât, când, cuvânt, vënd, scinteie, salcim, fântână, a rôncheza, adfine, osină, etc. Las deoparte că sunt multe cuvinte în care nu se poate stabili care este vocala primitivă, cum am arătat mai sus; mai ales că fiecare trebuia să știe latinește și slavonește cel puțin, ca să poată ortografia cum trebuia cele vreo 600 de cuvinte în care intră i, dar apoi trebuia să facem lucrul acesta și pentru celelalte vocale și consonante, și am fi ajuns la o complicațiune care ar fi făcut cu neputință scrierea corectă chiar pentru cel mai iscusit și procopsit savant, căci la noi nu există, ca în Franța sau Anglia o tradițiune literară pluriseculară, care să aibă autoritate de dogmă în regularea controverselor, și care și nu lase puncte neclare în argumentațiune, când impune și se scrie, să zicem, un sunet unic, cu opt semne diferite (exemplu în franzește, vocala e nasală: diinde, importe main, daim, sein, bien, synthese, sympathie).

Complicațiunea și haosul pe care le introducea ortografia etimologică, a încercat să le reducă, dacă nu chiar să le înlăture, ortografia fonetică „raționalistă”. Maiorescu-Hașdeu, sau „etimologistă în limitele formelor limb actuale”, dar nu a reușit, prin simplificațiunile aduse, decât să înlocuiască un adevărat sistem, ce era condus de spiritul de metodă și consecvență, printr'un hibrid, un sistem impur și arbitrar, iar ceea ce făcut în 1904 Academia, deși oferă, față de sistemele anterioare, etimologic integral sau parțial, un însemnat avantaj în și mai mare simplificare introdușă, — prezintă totuși o scădere atât de gravă, în arbitrarul total al dispozițiunii în chestiune scrierii sunetului i, un arbitraru cituș de puțin justificat și o înconștiență atât de flagrantă între principiul de scriere enunțat și procedarea în materia despre care vorbește, încât nu văd motive logice, ci numai fisiologice (de prinderea ochilor și a degetelor), pentru care ar putea cine vor stărui mai departe să fină de ortografia Academiei și să nu adopte integral ortografia pur fonetică.

ION ROMOSIAN